

ICOM

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ
ΔΕΛΤΙΟ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2023
ΤΕΥΧΟΣ 20

40

Ελληνικό
Τμήμα
1983-2023

ICOM
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ

Τα παλιά χρόνια στη Νικόπολη, εκπαιδευτική δράση για ομάδα με νοητική αναπηρία.

δημιουργία εποπτικού υλικού rīaf σε συνεργασία με τον Φάρο Τυφλών, που περιλαμβάνει χάρτη της βυζαντινής Αθήνας, κάτοψη του ναού της Καπνικαρέας και χάρτη της σύγχρονης Αθήνας προκειμένου να αναδειχθεί η θέση της Καπνικαρέας σε σχέση με άλλα σημαντικά τοπόσημα της πόλης (Βουλή, Φωταέριο/Τεχνόπολις, Ακρόπολη).

- Κατά την υλοποίηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για ΑμεΑ 2021-23 το ΤΕΠΕ υποστήριξε τον σχεδιασμό και την υλοποίηση υπηρεσιών της ΓΔΑΠΚ που πραγματοποιήσαν εκπαιδευτικά προγράμματα για ΑμεΑ. Συγκεκριμένα:

- Στο Αρχαιολογικό Μουσείο Αρχαίας Κορίνθου, στην έκθεση «Κόρινθος, μια ισχυρή πόλη κράτος», υλοποιήθηκε ειδικά σχεδιασμένη δράση για άτομα με νοητική αναπηρία, με τίτλο «Η ζωή στα παλιά χρόνια», στην οποία συμμετείχαν δώδεκα μαθητές από το Ειδικό Δημοτικό Σχολείο Κορίνθου, ηλικίας 8-12 ετών. Η εξερεύνηση κάθε προεπιλεγμένου αντικειμένου οργανώθηκε γύρω από μια σειρά ειδικά προσαρμοσμένων ερωτήσεων που ενθάρρυναν την πολυαισθητηριακή προσέγγιση και γέννησαν συζητήσεις για τη ζωή των Κορινθίων στα παλιά χρόνια. Η αναφορά στις συνήθειες του χθες και του σήμερα συμπληρώθηκε από παιχνίδια ρόλων, στο πλαίσιο των οποίων οι μαθητές μιμήθηκαν αγάλματα νεαρών ανδρών, φιλάρεσκες γυναίκες, εμπόρους, μάγειρες, μικρά παιδιά, πολεμιστές, ακόμα και άγρια λιοντάρια!

- Στο Αρχαιολογικό Μουσείο Νικόπολης υλοποιήθηκε ειδικά σχεδιασμένη δράση για τυφλούς με θέμα «Η λατρεία θεών, ηρώων και αυτοκρατόρων στη Νικόπολη». Με ειδικά διαμορφωμένες ακουστικές περιγραφές, διαλογική συζήτηση και την πολύτιμη απτική διερεύνηση, οι τυφλοί και μερικώς βλέποντες επι-

σκέπτες εξερεύνησαν 6 αντιπροσωπευτικά γλυπτά της έκθεσης. Η δράση ολοκληρώθηκε στην αίθουσα πολλαπλών χρήσεων με εργαστήριο πηλοπλαστικής.

- Στο Αρχαιολογικό Μουσείο Νικόπολης υλοποιήθηκε επίσης ειδικά σχεδιασμένη δράση για ομάδα λειτουργικών ενηλίκων με νοητική αναπηρία κατά την οποία αλληλεπίδρασαν με έξι, εύκολα αναγνωρίσιμα, γλυπτά και αντικείμενα. Η εξερεύνηση κάθε αντικειμένου και η συζήτηση με την ομάδα οργανώθηκε γύρω από ειδικά σχεδιασμένες καρτέλες. Αυτές περιλάμβαναν ερωτήσεις και προτάσεις δραστηριοτήτων που ενθάρρυναν την παρατήρηση, τη σκέψη και την πολυαισθητηριακή προσέγγιση. Η δράση ολοκληρώθηκε με τρεις δημιουργικές δραστηριότητες: εργαστήριο κατασκευής γύψινου μοτίβου με χρήση μήτρας, παιχνίδι με κάρτες memo, και κατασκευή παζλ 20 κομματιών με επιλεγμένα εκθέματα του Μουσείου.

Συνολικά, οι δράσεις του ΤΕΠΕ στο πλαίσιο του ΕΣΔ ΑμεΑ 2021-2023 αποτέλεσαν μια σημαντική εμπειρία αλλά και αφετηρία για σύγχρονες στρατηγικές και συνέργιες, με στόχο όλοι οι πολίτες, διαφορετικοί αλλά ισότιμοι, να έχουν πρόσβαση στον πολιτισμό.

«Αρχαία Ελληνική Ενδυμασία» - Μια μουσειοσκευή ανανεώνεται και συνεχίζει το ταξίδι της...

ΕΙΡΗΝΗ ΚΑΪΜΑΡΑ
ΑΣΗΜΙΝΑ ΛΕΟΝΤΗ

Η ενδυμασία στην αρχαία Ελλάδα αποτελεί ένα από τα πιο αγαπημένα θέματα για μαθητές και εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης καθώς αναφέρεται σε μία πολύ γοητευτική πτυχή της καθημερινής ζωής στην αρχαιότητα. Η πρώτη μουσειοσκευή της ΥΣΜΑ με το θέμα αυτό δημιουργήθηκε το 1990 σε συνεργασία με το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης. Υπολογίζεται ότι από τότε περίπου 500-600 μαθητές κάθε χρόνο έχουν την ευκαιρία να χρησιμοποιήσουν το εκπαιδευτικό αυτό υλικό κάνοντας ένα ταξίδι πίσω στο χρόνο, στην αρχαία Ελλάδα.

Βασικό στοιχείο της μουσειοσκευής είναι τα αντίγραφα των κυριότερων τύπων της αρχαίας ενδυμασίας- ανδρικής (ιμάτιο, εξωμίδα, χλαμύδα, χιτωνίσκος) και γυναικείας (πέπλος, χιτώνας χειριδωτός με ιμάτιο, χιτώνας αχειριδωτός με ιμάτιο) καθώς και τα εξαρτήματά τους (περόνες, πόρπες, ζώνες κ.α.). Οι μαθητές

έχουν τη δυνατότητα να τα δοκιμάσουν και να εξοικειωθούν με τα διαφορετικά είδη των αρχαίων ενδυμάτων και τον τρόπο που τα φορούσαν στην αρχαιότητα, να συζητήσουν για τις πρώτες ύλες από τις οποίες ήταν φτιαγμένα, να κάνουν τις δικές τους κατασκευές από διαφορετικά υλικά ή να γράψουν τις δικές τους ιστορίες και να τις «ζωντανέψουν» μέσα από τους ρόλους που υποδύονται με τη βοήθεια των αρχαίων ενδυμάτων. Έτσι πολλές υπήρξαν οι φορές που, με αφορμή τη μουσειοσκευή, οι αίθουσες και οι αυλές των σχολείων μεταμορφώθηκαν σε «πασαρέλες» ή σε θεατρικές σκηνές. Οι μαθητές ντύθηκαν με τα ρούχα της μουσειοσκευής είτε για γίνουν μοντέλα σε μια «επίδειξη μόδας του 5ου αι. π.Χ» είτε γιατί χρειάζονταν τα απαραίτητα «κουστούμια» για την πραγματοποίηση θεατρικών παραστάσεων με θέμα την αρχαία Ελλάδα. Στο Αποθετήριο Εκπαιδευτικού Περιεχομένου για την Ακρόπολη (http://repository.acropolis-education.gr/acr_edu/) μπορεί κανείς να βρει πολλές τέτοιες σχολικές εργασίες όπου παρουσιάζεται αναλυτικά ο τρόπος που αξιοποιήθηκε η μουσειοσκευή από σχολεία όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης.

Η αυξημένη ζήτηση της «Αρχαίας Ελληνικής Ενδυμασίας» από τη σχολική κοινότητα μάς οδήγησε σε πολλές τροποποιήσεις και βελτιώσεις της μέσα στα χρόνια. Στόχος ήταν η μείωση του μεγέθους και του βάρους της προκειμένου να γίνει ευκολότερη η διαδικασία του δανεισμού της αλλά κυρίως ο εμπλουτισμός του περιεχομένου της ώστε να ενισχυθεί η βιωματική προσέγγιση και το στοιχείο του παιχνιδιού και της ανακάλυψης.

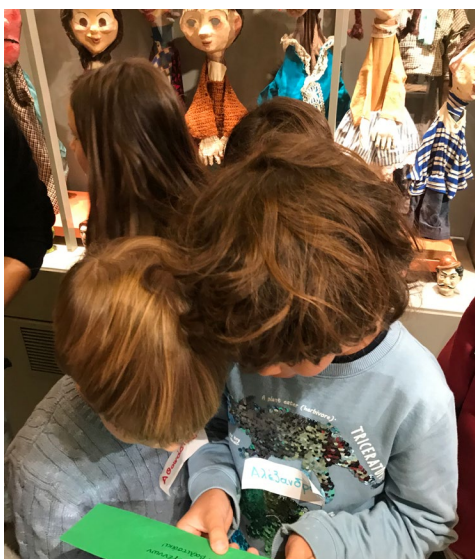
Μία τέτοια ανανέωση της μουσειοσκευής πραγματοποιήθηκε μέσα στη φετινή χρονιά. Ακολουθώντας το αρχέτυπο του πολύ προσφιλούς σε μικρούς και μεγάλους παιχνιδιού με τις κούκλες, προστέθηκαν δύο μικρές ξύλινες κούκλες, για τις οποίες κατασκευάστηκαν αντίγραφα των αρχαίων ενδυμάτων, αντίστοιχα με αυτά που υπήρχαν σε μεγάλο μέγεθος για τα παιδιά. Οι μαθητές ντύνουν τις κούκλες με τα ενδύματα, αναζητούν τις ομοιότητες και τις διαφορές τους με τα σημερινά ρούχα και εξαρτήματα και πλάθοντας τις δικές τους ιστορίες με αυτές ως πρωταγωνιστές, το παιχνίδι ξεκινάει!

Παράλληλα, προκειμένου να εμπλουτιστεί ακόμη περισσότερο η μουσειοσκευή, δημιουργήθηκε το παιχνίδι «Ωρα για υφαντική». Ένας μικρός αργαλειός, νήματα, μία βελόνα υφαντικής, ένα χτένι και ένα ψαλίδι μαζί με τις σχετικές οδηγίες αποτελούν τα απαραίτητα υλικά που θα βρουν μαθητές και εκπαιδευτικοί για να μπορέσουν να φτιάξουν το δικό τους υφαντό. Στόχος του παιχνιδιού είναι να ψυχαγωγηθούν αλλά και να κατανοήσουν τη διαδικασία της ύφανσης, μία διαδικασία που απαιτεί σκέψη, υπολογισμούς και χρόνο. Επιπλέον, δίνεται το έναυσμα για μία συζήτηση σχετικά με τον τρόπο κατασκευής των ενδυμάτων τόσο στην αρχαιότητα όσο και διαχρονικά με ιδιαίτερη έμφαση στις αλλαγές κατά τα στάδια παραγωγής τους (χειρωνακτικό-βιοτεχνικό-βιομηχανικό). Έτσι κάθε σχολείο, από την τρέχουσα σχολική χρονιά, θα έχει τη δυνατότητα να υφάνει την «ιστορία» του με νήματα και χρώματα επάνω στον μικρό αργαλειό μέχρι να ολοκληρωθεί ένα υφαντό που θα «αφηγηθεί» τις ιστορίες όλων των σχολείων που έχουν δανειστεί τη μουσειοσκευή.

Για την παρούσα ανανέωση της μουσειοσκευής, της τέταρτης στη σειρά από τότε που δημιουργήθηκε, ιδιαίτερες ευχαριστίες οφείλονται στην Ένωση Φίλων Ακροπόλεως που έχει υπάρξει αρωγός διαχρονικά σε όλες τις δράσεις του Τομέα Ενημέρωσης και Εκπαίδευσης αλλά και στις αρχαιολόγους, κα Α. Κουτσουδάκη και Ε. Χατζοπούλου για τη συμβολή τους στην κατασκευή των ενδυμάτων για τις κούκλες και στο σχεδιασμό και την επιμέλεια του παιχνιδιού της υφαντικής.

Μπροστά σε μια τούρτα: έξι χρόνια Εκπαίδευση στο Μουσείο Μπενάκη Παιχνιδιών

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΥ-ΠΡΙΓΚΗΠΑ

Το φθινόπωρο του 2023 το Μουσείο Μπενάκη Παιχνιδιών έσβησε τα έξι του κεράκια, περνώντας συμβολικά από τη νηπιακή στην κυρίως παιδική του ζωή. Αφορμή αυτά τα γενέθλια να μοιραστούμε εδώ ως Τμήμα Εκπαίδευσης εμπειρίες και σκέψεις για τη δράση μας σε αυτό.

Έξι χρόνια τώρα, μικροί και μεγάλοι ταξιδεύουν στον μαγικό κόσμο του παιχνιδιού στην παραμυθένια έπαυλη Κουλούρα στο Παλαιό Φάληρο. Κτήριο - ιδανική στέγη μιας πλούσιας και σπάνιας, για τα ελληνικά δεδομένα, συλλογής 20.000 περίπου παιχνιδιών και αντικειμένων της παιδικής ηλικίας. Δωρεά και έργο ζωής της αείμνηστης συλλέκτριας και ακούραστης ερευνήτριας του παιχνιδιού Μαρίας Αργυριάδη. Στις αίθουσες του Μουσείου γύρω στα 2.500 παιχνίδια, αντικείμενα και αρχαιακό υλικό τεκμηριώνουν ποικίλες εκφάνσεις του παιχνιδιού και της καθημερινής ζωής των παιδιών από την αρχαιότητα και μέχρι περίπου τη δεκαετία του 1970, από τον ελλαδικό χώρο και τον

ευρύτερο ελληνικό κόσμο, την Ευρώπη και μα μακρινούς πολιτισμούς ως την Ασία και την Αφρική. Στους χώρους του φιλοξενεί από τα πρώτα βήματα μικρές εκθέσεις με σχετική θεματική, ενώ παράλληλα οι συλλογές αλλά και τα εκθέματα ταξιδεύουν με εκθέσεις και δράσεις «εκτός των τειχών», εμπλουτίζονται φυσικά και αλλάζουν.

Από το ξεκίνημα του νέου μουσείου το Τμήμα Εκπαίδευσης επιχειρεί να αντιμετωπίσει το παιχνίδι συνολικά, με την πολυσημία και δυναμικότητα, διαχρονικότητα και οικουμενικότητα και τις ποικίλες όψεις και λειτουργίες του. Με σταθερή αφετηρία τις συλλογές, οι δράσεις μας επιδιώκουν τη μύηση στη σημασία, την αξία και τη μαγεία του παιχνιδιού με μια «παιχνιδιάρικη» πάντα διάθεση και λογική. Και αντλούν από μια πληθώρα

μουσειοπαιδαγωγικών μεθόδων, εργαλείων και πρακτικών, προσαρμόζοντάς τα φυσικά στους σκοπούς και το κοινό κάθε προγράμματος και τα δεδομένα της συγκεκριμένης κάθε φορά εφαρμογής του.

Για τη μεγάλη κατηγορία του σχολικού μας κοινού, στο Μουσείο Μπενάκη Παιχνιδιών προσφέρουμε από τον πρώτο χρόνο τακτικά εκπαιδευτικά προγράμματα, με επιμέρους εκδοχές ανάλογα με την ηλικία των παιδιών. Παράλληλα, υλοποιούμε έκτακτα προγράμματα και Σαββατοκύριακο ή σε περιόδους γιορτών, για σχολεία από την περιφέρεια και άλλες ειδικές περιπτώσεις, καθώς και στα αγγλικά για ξενόγλωσσες ομάδες. Από τη δεύτερη χρονιά προσφέρουμε επίσης ειδικά σχεδιασμένο πρόγραμμα για Ειδικά Σχολεία.

Από τον πρώτο μας χρόνο απευθυνόμαστε σταθερά και στα μεμονωμένα παιδιά, με αφορμή κυρίως τις μεγάλες γιορτές στον κύκλο του χρόνου, συχνά με ειδικούς συνεργάτες. Στο δύσκολο και για τους μικρούς διάστημα της πανδημίας, κράτησαν συντροφιά στα παιδιά ένας κύκλος - διαδικτυακό εργαστήριο κινηματογράφου με άξονα το παράρτημα, καθώς και ένα γράμμα από τα παιχνίδια στον ιστότοπο του Μουσείου Μπενάκη. Ακό-

ICOM

Χρήσιμες πληροφορίες για τα μέλη

Παρακαλούμε όσους έχουν πρόσβαση σε ηλεκτρονικό ταχυδρομείο να μας αποστείλουν την ηλεκτρονική τους διεύθυνση, ώστε να ενημερώνονται εγκαίρως για τις εκδηλώσεις του Ελληνικού Τμήματος του ICOM.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Ελληνικού Τμήματος του ICOM παρακαλεί τα μέλη του να δηλώσουν συμμετοχή στις Διεθνείς Επιτροπές ανάλογα με την ειδικότητα και τα ενδιαφέροντά τους, γεγονός που θα συμβάλει στην καλύτερη λειτουργία του Ελληνικού Τμήματος αλλά και του ICOM γενικότερα.

Η ετήσια συνδρομή θα πρέπει να καταβάλλεται το αργότερο μέχρι τις 15 Μαρτίου.

ICOM - ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ

Αγ. Ασωμάτων 15, 105 53 Αθήνα
[T] 210 3239 414

e-mail: icom@otenet.gr

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ - ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ: Τέτη Χατζηνικολάου

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ: Βούλα Καλλιώδη

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΕΙΜΕΝΩΝ: Αγγελική Κόκκου

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΕΚΔΟΣΗΣ: Μαρία Δήμου

ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ - ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Γιώργος Σκαμούτσος

ΕΚΤΥΠΩΣΗ: Macart

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΓΡΑΦΕΙΩΝ: Τα Γραφεία του Ελληνικού Τμήματος του ICOM είναι ανοιχτά για το κοινό κάθε Τετάρτη απόγευμα, 17:00 - 21:00, και κάθε Πέμπτη πρωί, 11:00 - 14:00. Ωστόσο, για επείγουσες και ειδικές περιπτώσεις, μπορεί να καθοριστεί κάποια άλλη συνάντηση μετά από συνεννόηση.

ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ: Τα μέλη του ICOM που κατοικούν στον νομό Αττικής παρακαλούνται θερμά, για διευκόλυνση της Γραμματείας, να καταβάλλουν τη συνδρομή τους στα Γραφεία του ICOM, Αγ. Ασωμάτων 15 στο Θησείο. Τα μέλη που κατοικούν εκτός νομού Αττικής μπορούν να καταβάλλουν τη συνδρομή τους με τραπεζική εντολή στην ALPHABANK σημειώνοντας το ονοματεπώνυμο του εντολέα-μέλους.

Περισσότερες πληροφορίες θα βρείτε στον ιστότοπό μας: <https://icom-greece.mini.icom.museum>

ISSN 2654-1785

9 772654 178503